

Klimat- och näringslivsdepartementet
Kn.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: agnes.nordwall@regeringskansliet.se

Yttrande angående Remiss i ärende KN2023/02708: EU-kommissionens förslag till förordning om netto- nollindustrin – Net Zero Industry Act

Sammanfattning

Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak EU Kommissionens förslag till förordning med följande synpunkter

- Energimyndigheten anser att förslaget syfte är bra, men med en risk att förslaget inte uppfyller syftet så kostnadseffektivt som möjligt.
- Energimyndigheten anser att det saknas motivering till varför urval av tekniker görs samt menar att förslaget bör omfatta samtliga tekniker som uppfyller kraven för att klassas som nettonollutsläppstekniker samt strategiska nettonollutsläppstekniker.
- Energimyndigheten anser att konsekvenserna och kraven kopplade till offentlig upphandling och statsstöd inte är tillräckligt väl beskrivna.
- Energimyndigheten anser att förslaget inte tillräckligt väl beskriver hur styrning och övervakning ska bidra till att uppnå förordningens ändamål.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten anser att syftet med förslaget är mycket gott och välkomnar satsningar, likt Critical Raw Materials Act och Temporary Crisis and Transition Framework, för att få till värdekedjorna för de fossilfria tekniker som krävs för att nå EU:s och Sveriges utsläppsmål och ökad självförsörjandegrad.

Energimyndigheten anser att förordningen bör utformas för att dels vara så teknikneutral som förordningens syfte tillåter, dels upprätthålla konkurrens och så fria marknader som möjligt. Detta för att undvika onödiga inlåsnings effekter och att kostnaden för omställningen blir högre än nödvändigt. Så som förslaget är utformat går det inte att utesluta att netto nolltekniker som potentiellt är viktiga

för omställningen av energisystemet faller utanför det urval som gjorts trots att de uppfyller urvalskriterierna. Detta riskerar att snedvrider marknaden och utformningen av energisystemet på ett kostnadsmässigt suboptimalt sätt. Följaktligen är Energimyndigheten kritisk till varför ett urval av tekniker gjorts.

Avsaknaden av konsekvensanalys(er) är problematisk och gör förslag till förordning svårbedömt. Det finns risk att förslaget kommer att innebära en betydande administrativ börda för medlemsstaterna, men ingen konsekvensanalys finns för medlemsstater och deras myndigheter. Flera delar av förslaget är också otydliga alternativt saknas bakomliggande motivering, vilket gör det svårt att bedöma om förslagens påverkan på fria och öppna marknader är försvarbar eller ej. Detta omfattar framförallt beskrivningar av hur och varför ett urval av tekniker gjorts, beskrivning av styrningens befogenheter, hur styrning och övervakning ska uppfylla förslagens ändamål samt att kraven som ställs vid offentlig upphandling och marknadsstöd är otydliga.

Energimyndigheten kan erbjuda stöd i den fortsatta förhandlingsprocessen, särskilt i att bistå med kompetens vad gäller konsekvensanalyser, samspelet mellan de olika relaterade lagförslag som för närvarande diskuteras samt det ökade behovet av samordning mellan olika myndigheter.

Specifika synpunkter

Kapitel I – Subject matter, scope and definitions: Energimyndigheten anser att det finns otydligheter kring definitionen av ”nettonollutsläppstekniker” i artikel 3 samt urvalet av ”strategiska nettonollutsläppstekniker” i bilagan till förordningen. I definitionen av nettonollutsläppstekniker i artikel 3 framgår inte varför specifika tekniker pekas ut. Exempelvis är det oklart om teknik som möjliggör elektrifiering av industriella ugnar täcks in i någon av beskrivningarna. När det gäller urvalet av ”strategiska nettonollutsläppstekniker” framgår i bakgrundsdocumentet att det baserats på tre kriterier. Det är oklart vilka bedömningar som motiverar urvalet. Energimyndigheten reserverar sig emot urvalet av tekniker och anser att förslaget bör omfatta samtliga tekniker som uppfyller kraven för att klassas som nettonollutsläppstekniker samt strategiska nettonollutsläppstekniker. Vidare bör definitioner och bedömningsgrunder som ligger bakom urvalet av tekniker tydliggöras för transparens.

Kapitel II – Enabling conditions for net-zero technology manufacturing:

Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak förslagen. De tidsfrister för tillståndprocesser som är utpekade anses vara rimliga åtgärder och avväganden med tanke på syftet med förordningen. Samtidigt, när det kommer till tillståndprocesser kopplade till CCS är förslagens tidsfrister för korta.

Angående tillståndprocesser och de krav som förslaget ställer på kontaktpunkt för tillstånd så är de omfattande. Energimyndigheten anser att det är otydligt i artikel 4 exakt vilken roll kontaktpunkten är avsedd att ha. Av punkt 1 i den artikeln verkar det endast som att kontaktpunkten ska sammanhålla de olika

tillståndprocesserna för ett projekt. Av punkt 5 i samma artikel verkar dock rollen även innebära att kontaktpunkten i varje tillståndprocess ska vara den myndighet som bedömer vilket underlag som sökanden måste inkomma med. Av punkt 5 och punkt 7 i samma artikel verkar rollen även innebära att det är kontaktpunkten som avgör vilka tillstånd som behövs och är den ansvariga myndigheten för alla tillståndprocesser för ett projekt, vilket i sin tur även skulle kunna tolkas som att kontaktpunkten är tillståndsmyndigheten för alla dessa tillstånd. Oavsett vilken av dessa tolkningar som är korrekt, men framför allt om det är någon av de sistnämnda tolkningarna, skulle detta innebära stora konsekvenser och förändringar i det svenska tillståndssystemet eftersom det för ett projekt idag kan krävas flera olika typer av tillstånd från flera olika tillståndsmyndigheter. Energimyndigheten bedömer att den myndighet som blir utsedd att vara kontaktpunkt bör redan vara involverad i tillståndprocessen och ha den typ av kompetens som krävs. Bedömningen är att Energimyndigheten inte har de förutsättningarna som motsvarar förordningens krav på kontaktpunkt.

Kapitel III – CO₂ injection capacity: De angivna tidsfristerna är för korta (3 resp. 6 månader) och borde vara dubbelt så långa. Om prospektering och data inför och från provborrningar ingår i tillståndsprövningen så är detta inte möjligt.

Kapitel IV – Access to markets: Energimyndigheten tillstyrker förslaget då det ses som ett kraftfullt verktyg för att gynna marknadsintroduktion av ny teknik. Dock är den exakta utformningen av reglerna mycket viktig och här kan andra myndigheter vara mer lämpade att ge synpunkter. Energimyndigheten anser att det behöver förtydligas vilka krav medlemsstater måste ställa vid upphandling. Det är även oklart om syftet med artikel 21 är *a)* att förtydliga inom vilka ramar denna extra, proportionella finansiella kompensation inte ska riskera att anses vara en indirekt fördel enligt statsstödsreglerna eller *b)* om medlemsstaterna när de tillämpar artikel 21 utöver att följa villkoren i den artikeln också måste vara uppmärksamma på att det inte blir fråga om indirekt statsstöd.

Kapitel V – Enhancing skills for quality job creation in net-zero technologies: Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak förslaget som bedöms ge möjlighet till finansiering av initiativ som exempelvis aktörsnära program, övningsanläggningar osv som är viktiga i omställningen. Energimyndigheten förordar att begreppet seed-funding (Chapter V. Article 23 §1) tas bort eftersom vi inte anser att det är ett bra sätt att finansiellt stötta uppbyggnaden av akademierna.

Kapitel VI – Innovation: Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak förslaget som bedöms kunna främja kommersialisering av innovativa nettonollutsläppstekniker genom att undanröja regulatoriska hinder. Eftersom detaljer kring hur dessa sandlådor ska implementeras och drivas kommer att specificeras i genomförandeakter kan det finnas skäl att återkomma med synpunkter i samband med att sådana tas fram. Att små- och medelstora företag (SMF) får prioriterat tillträde och stöttning för att delta anses positivt och ligger i

linje med befintligt arbete som utförs inom ramarna för den svenska satsningen EU SME.

Kapitel VII – Governance: Energimyndigheten reserverar sig mot förslaget. Syftet med förslaget är att underlätta koordinering och kunskaps- och informationsutbyte mellan EU-kommissionen och medlemsstaterna när det gäller övriga åtgärder som föreslås i förordningen. Även om syftet anses gott saknas dock en tydlig beskrivning av Net-Zero Europe Platform, förordningens förslag till styrning, ansvar och befogenheter, vilket gör det omöjligt att bedöma styrningens utformning och ändamålsenlighet.

Påverkan på myndighetens uppdrag av att ta hänsyn till den nya förordningen i framtagnandet av underlag till de nationella energi- och klimatplanerna bedöms vara begränsad.

Kapitel VIII – Monitoring: Det saknas en motivering och beskrivning av hur alla övervakningsuppgifter och uppföljningsuppgifter som finns i Kapitel VIII ska påskynda och leda utvecklingen i önskad riktning.

Kapitel IX – Final provisions: Konsekvenserna av delegerade akter går inte att utläsa. Inte heller behovet av dessa. Delegationen borde vara mer precis.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Robert Andrén. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit chefsjuristen Rikard Janson, avdelningschefen Gustav Ebenå, enhetschefen Mathias Normand och handläggaren Erik Sandberg. Föredragande har varit handläggaren Erik Sandberg.

Detta beslut är elektroniskt signerat i Energimyndighetens ärendehanteringssystem och saknar därför underskrift